

General-potpukovnik
NIKOLA PEJNOVIĆ

Prošlo je 25 godina od dana kada je Vrhovni komandant oružanih snaga Jugoslavije svojom Naredbom pokrenuo opštevojni teorijski časopis »Vojno delo«, odredio mu karakter i ciljeve, ukazao na njegove zadatke i orijentaciju.

U Naredbi se, osim ostalog, kaže: »... radi unapređivanja naše vojnoučne misli, usavršavanja vojnih znanja, daljeg podizanja idejnog nivoa i ujednačavanja pogleda viših rukovodećih kadrova naše armije... otpočeti sa izdavanjem opštevojnog teorijskog časopisa »Vojno delo«.

Neophodnost pokretanja teorijskog časopisa naše armije osećala se već prvih godina posle rata, u svim komandama, školama i drugim institucijama u JNA, pa i van nje. Našim ratnim kadrovima, koji su stekli originalna, bogata i dragocena iskustva u narodno-oslobodilačkom ratu, trebalo je omogućiti da razvijaju, javno publikuju i verifikuju svoje teorijske poglede da bi na taj način uspešnije mogli izvršavati svoje zadatke i u mirnodopskoj praksi i teorijski oblikovati svoja ratna iskustva. Stvaranje teorijskog časopisa koji treba da odigra pionirsku, publicističku ulogu u tretiranju temelja naše autentične vojne teorije i odbrambene politike, bio je veoma odgovoran i složen posao. Odmah se pošlo od toga da časopis nije smeo da ostane samo u sferi čiste teorije, već se od prvog broja morao oslanjati na naša dotadanja vojna ostvarenja i na praktičku delatnost jedinica i komandi.

Mada su bogata ratna i revolucionarna iskustva bila solidan temelj za razvitak naše vojne teorije i prakse u organizaciji, pripremi i razvoju oružanih snaga, ipak to nije bilo dovoljno. Trebalo je, na bazi naučnih principa i metoda, sistematizovati i oplemeniti ratna iskustva, prihvatati i dalje razvijati nova saznanja, podizati stručnost ratnih i mlađih kadrova. Morala se stvarati sopstvena li-

teratura za potrebe nastavnika i slušalaca naših vojnih škola i akademija. Želja da se ide ukorak sa razvojem vojne teorije u svetu, koja je, neposredno posle rata, zbog revolucionarnog razvoja nauke i tehnike dobila snažan zamah, naročito kod velikih sila, nametala je i potrebu da se što bolje i stvaralački prate i proučavaju tuđa znanja i dostignuća. U uslovima relativno još nedovoljno razvijene sopstvene vojne nauke i postojanja stranih uticaja Vrhovni komandant je našem časopisu postavio vrlo jasan i odgovoran zadatak — »raditi na ujednačavanju pogleda viših rukovodećih kadrova«.

Gosti za vreme svečane sednice Saveta i Redakcije časopisa u Beogradskom domu JNA 14. XII 1973. godine

Takav zahtev Vrhovnog komandanta je potpuno razumljiv i duboko opravdan, jer se bez jedinstvenih stavova i pogleda rukovodećeg kadra nije mogla zamisliti mirnodopska organizacija oružanih snaga i priprema zemlje za eventualni rat. Radilo se o izgradnji naše vojne doktrine, koja nije mogla u svemu biti identična onoj sa kojom smo vodili narodnooslobodilački rat, ali se ni nova doktrina nije mogla zamisliti bez obrade naših originalnih iskustava koja su ušla u temelje naše savremene ratne doktrine. Dileme su bile u tome da li naša vojna misao treba da se prvenstveno orijentiše na vlastite snage i saznanja ili da kopira inostrana koja, bez obzira čija bila, ne mogu da odgovaraju našim uslovima, karakteru našeg društvenog bića i ciljevima našeg specifičnog revolucionarnog razvoja. Dilema je razrešena u sferi i na nivou politike, pri čemu su i naša vojna misao i ratna iskustva odigrala pozitivnu ulogu, jer su bila samosvojna, u praksi proverena i zasnovana na veri u snagu svoje revolucije i svoga naroda.

Druže Maršale,

Sa svečane sednice Saveta i Redakcije časopisa »Vojno delo«, povodom 25-godišnjice izlaženja, upućujemo Vam srdačne pozdrave i najbolje želje.

Navršilo se četvrt veka od kada je Vašom naredbom pokrenuto »Vojno delo«. Osnovni zadaci koje ste nam postavili su izvršeni. Časopis je dao značajan doprinos razvoju vojno-teorijske misli i razradi koncepcije opštenarodne odbrane i uzdizanju idejno-političkog i stručnog nivoa našeg starešinskog kadra.

Vaše ideje i vojna dela bili su za nas orijentir, inspiracija i osnova na kojoj smo stalno gradili i razvijali vojnu teoriju i praksu. To ćemo činiti i ubuduće.

Druže Maršale, još jednom Vam se zahvaljujemo na čestitki, priznanju časopisu i intervjuu, što za nas znači nov podsticaj u radu.

Želimo Vam dobro zdravlje i da još dugo godina budete na čelu naše zemlje i oružanih snaga, da vodite naše narode i narodnosti u nove uspehe u daljem razvoju samoupravnog socijalističkog društva i svestranom jačanju oružanih snaga — tog čvrstog garanta nezavisnosti i bezbednosti naše domovine.

Savet i Redakcija časopisa »Vojno delo«

Drug Tito je sve nas često i uporno upozoravao i usmeravao da se oslonimo na naša bogata ratna iskustva, da njih izučavamo, sistematizujemo i stvaralački primenjujemo u novim svetskim i našim uslovima. To je, u suštini, značilo orijentaciju na snage vlastitog naroda, na njegovu revolucionarnu svest i patriotizam, na masovno učešće u odbrani zemlje u novim i drukčijim uslovima.

Titovo vojno delo i njegovo stalno ukazivanje na karakter našeg društvenog bića, kao trajnog izvora naše doktrine, na revolucionarne tradicije i iskustva iz oslobodilačkog rata bili su stalno ideja-vodilja u kreiranju politike i sadržaja časopisa. I prilikom nedavnog intervjua »Vojnom delu« drug Tito podvlači značaj našeg revolucionarnog puta, ukazuje na kontinuitet revolucije, na ulogu moralno-političkog faktora u ratu, odnosno na ulogu čoveka kao odlučuju-

čeg činioca naše pobjede. Posebno je istakao da smo »u narodnooslobodilačkom ratu imali svoju originalnu strategiju i taktiku oružane borbe koja je vođena u specijalnim uslovima u hitlerovskoj evropskoj tvrđavi i uz postojanje brojnih domaćih kvislinga. Ta naša strategija i taktika bile su zasnovane na karakteru našeg rata i odlučujućoj ulozi čovjeka, koje su se u praksi pokazale superiornijim od neprijateljskih. Samo tako smo mogli postići uspjeh na bojnopolju. Ova iskustva iz borbenih dejstava moramo i dalje izučavati, ugrađivati u našu vojnu doktrinu, u obuku, polazeći, jasno, od savremenih uslova i fizionomije eventualnog rata, realnih mogućnosti potencijalnog agresora, savremenog naoružanja itd.«

Priprema prvih brojeva časopisa nije bila lak posao, ali entuzijazam ljudi u redakciji, autora i saradnika, kao i želja naših starešina u trupi, komandama i školama da što brže i više nauče i da doprinesu našem teorijskom fondu bila je velika pomoć i podrška redakcijskom odboru. Kada danas posle 25 godina sumiramo rezultate, možemo biti potpuno zadovoljni i konstatovati da je »Vojno delo« izvršilo zadatak našeg Vrhovnog komandanta i da je dalo ozbiljan doprinos našoj vojnoj nauci i odbrambenoj sposobnosti društva.

Vidan je doprinos časopisa teorijskom osvetljavanju fundamentalnih osnova i principa naše politike, doktrine i ratne veštine opštenarodne odbrane. U časopisu su se pojavile prve rasprave, njegove stranice su postale tribina o koncepciji i doktrini u kojima su analizirane društvene osnove naše odbrambene politike, karakter, struktura i strategijska upotreba oružanih snaga; šire i svestranije razmatrani su uloga i zadaci teritorijalne odbrane; strategijska upotreba vidova, rodova itd. Prema oceni većeg broja čitalaca i komandi, časopis je znatno doprineo unapređivanju sistema rada komandi, teorijskim analizama problema komandovanja, zatim opštoj teoriji obuke, metodici vaspitanja itd.

Iako su osnovna orijentacija i težište časopisa bili na sadržaju oružane borbe, odnosno na teoriji ratne veštine, što je normalno, ipak su na stranicama časopisa bile zastupljene i druge oblasti naše odbrambene politike. Naročito u novije vreme tematika je bila šira i sveobuhvatnija, tako da se krug saradnika proširio i na autore van oružanih snaga. Na stranicama časopisa obuhvatnije je tretiran koncept odbrane u celini i razmatran ceo sistem opštenarodne odbrane sa svim njegovim elementima. To je doprinelo da časopis postane tribina za najvažnija teorijska i doktrinarna pitanja celokupne odbrambene politike društva.

Načelnik Generalštaba JNA general-pukovnik Stane Potočar predaje pukovniku Mihajlu Vučiniću Veliku plaketu JNA, koju je časopisu dodelio savezni sekretar za narodnu odbranu, general armije Nikola Ljubičić

U toku ovog 25-godišnjeg perioda štampano je preko 2.700 članaka na 22.000 stranica teksta, izašlo je preko 1,300.000 primeraka časopisa. To je širok opus vojnoteorijske i stručne literature u koji se svojim priložima tokom ovih godina uključilo preko 3.000 naših autora, trupnih starešina i visokih komandanata, nastavnika u školama i saradnika iz građanstva. Časopis je četvrt stoleća verno pratio i odražavao naš razvoj, put i organizaciju našeg društva za odbranu, razvoj oružanih snaga i naše vojne misli. On je registrovao naše uspehe i rezultate, propuste i slabosti, težeći da se sa svojim napisima uvek kreće ispred naše mnogostrane prakse, kako bi teorija što više doprinosila praktičnim rešenjima. Bilo je perioda kada se išlo ukorak sa praksom, ali je osnovna težnja bila da se ne ide iza nje, da se ne zaostaje. Pažljivom analizom čitavog opusa »Vojnog dela« vrlo lako se može videti put razvoja naše odbrambene politike i nivo razrade naše vojne teorije. Reljefno se može uočiti da su naša vojna misao i vojno delo u celini uvek bili veran izraz političke orijentacije vodeće snage našeg društva KPJ i SKJ na svim etapama našeg društvenog razvoja i naše međunarodne aktivnosti. I ne samo da su bili izraz takve politike nego su u oblasti odbrane najaktivnije angažovani na pripremi i organizaciji našeg odbrambenog sistema.

U toj svojevrsnoj riznici tekstova nalaze se teorijski radovi trajne vrednosti za vojnu nauku i doktrinu, korisna iskustva i pouke iz prakse, ideje koje podstiču na dalji stvaralački rad. Listajući stranice časopisa srećemo se s onim našim drugovima koji su svojim teorijskim radom dali izuzetan doprinos razvoju vojnoteorijske misli i čiji tekstovi, uprkos vremenskom protoku, ne gube na snazi i naučnoj vrednosti. Ovom prilikom samo da podsetimo na teorijske radove drugova Dušana Kvedera, jednog od glavnih i odgovornih urednika »Vojnog dela« i Viktora Bubnja, prvog predsednika Saveta časopisa.

Odbrana zemlje zahteva konstantan i intenzivan razvoj naše vojne teorije, koja uvek mora biti na nivou naših odbrambenih zadataka. U svojoj osnovnoj usmerenosti ona mora biti u najtešnjoj vezi sa našim društvenim revolucionarnim procesima i sa svojim izvoristima iz NOR-a, čija iskustva moraju ostati trajan element u svim njenim postulatima i analizama. Na drugoj strani, ona mora neumorno motriti na sva dostignuća na planu vojnog dela u svetu s ciljem stvaralačkog korištenja svega onog što je kompatibilno sa našim uslovima i našom orijentacijom. Ovo naročito važi za korištenje iskustava iz oslobodilačkih i revolucionarnih ratova koji se tako reći neprekidno vode, jer su oni aktuelna slika svega onog što moderna vojna tehnika, ali i odlučnost i probuđena svest naroda mogu učiniti. Jednom reči, naša vojna misao mora neumorno i strastveno tragati za novim i boljim rešenjima, mora predviđati i prodirati u zakonitost vojnog razvoja da bi tako našoj stvaralačkoj praksi u što većoj meri osvetlila puteve. Upravo na sve ovo nam ukazuje i drug Tito u svom najnovijem intervjuu, obavezujući nas na nove i veće napore.

Vojna teorija, naučno i realistički zasnovana, mora za nas da ima povećan značaj u upoređenju sa nekim drugim zemljama uključenim u blokove gde dominira koaliciona strategija i doktrina, jer proizilazi iz našeg autohtonog društveno-političkog uređenja i vojno-strategijskog položaja. Naša zemlja stvara autentičan socijalistički samoupravni društveno-politički sistem, što se odražava i na karakter i organizaciju odbrane, kao, uostalom, i na sve ostale sfere društvene delatnosti. Zbog toga naša vojna teorija mora da otvara nove horizonte, da krči sopstvene, neutrvjene puteve i u oblasti vojnog dela. Naša koncepcija odbrane je originalna, mi je moramo sami stvarati, razvijati i usavršavati. To, međutim, ne znači da se zatvaramo i da se želimo razvijati autarhijski. Naprotiv, saznanja iz oblasti vojne problematike moramo pratiti na najširem svetskom planu, ali tuđa iskustva moramo kritički analizirati i stvaralački primeniti-

vati na naše uslove, čuvajući se bilo kakvog idolopoklonstva. Na tom planu, pored ostalog, mi već dugo vremena razmenjujemo naš časopis sa oko desetak zemalja u svetu među kojima su Francuska, SSSR, Italija, SAD i druge. Neki od ovih časopisa su za svoje čitaoce objavili prikaze nekih naših članaka, naročito onih koji se odnose na suštinu naše koncepcije, što ne može da ne bude od interesa i za nas.

Da bi vojna nauka mogla da realizuje tako odgovorne zadatke, ona mora da sarađuje i da se koristi rezultatima svih ostalih nauka i naučnih disciplina, kako društvenih, tako i prirodnih. »Ne samo vojna nauka i publicistika nego, i sve druge nauke na svoj način i u svom domenu treba da doprinesu jačanju naše odbrane i samozaštite, a saradnja među njima treba da bude što bolja i tješnja. Naši zajednički naponi moraju biti usmjereni na to da se rat spriječi, da se agresor odvрати od svojih namjera, a ako do agresije dođe — da žrtava bude što manje, a pobjeda što brža« — kaže drug Tito u intervjuu našem časopisu. Ova postavka druga Tita predstavlja zadatak za Redakciju i Savet časopisa u smislu organizacije što šire i što raznovrsnije saradnje svih onih snaga iz različitih oblasti društvenih i prirodnih nauka, čiji doprinos može biti od interesa za našu opštenarodnu odbranu.

Društveno-ekonomske i političke promene u svetu, revolucionarna kretanja u našem društvu i progresivni procesi pokrenuti Pismom Izvršnog biroa, ustavnim promenama i Platformom za X kongres SKJ objektivna su šansa našem časopisu da još uspješnije razvije svoju publicističku aktivnost. Protivrečnosti i tendencije u razvoju savremenog sveta, karakter i oblici imperijalističke politike, razne teorije i praksa ograničenih, lokalnih i specijalnih ratova područja su našeg posebnog interesovanja. Bez poznavanja složenih procesa u svetu, izvora kriza, pretnji, pa i ratova, bez marksističke analize njihovih uzroka i utvrđivanja nosilaca ne može se koncipirati adekvatna odbrambena politika, organizovati ni održavati efikasnim sistem odbrane i samozaštite.

U sferi teorije ratne veštine, koja će i dalje biti okosnica sadržaja našeg časopisa, nalazimo se pred krupnim teorijskim zadacima. Ima još mnogo pitanja koja traže naučni i kvalifikovani odgovor. Toga su svesni Savet i Redakcija. Znamo da odgovore na ta pitanja traži praksa u pripremi oružanih snaga i svih subjekata u društvu za odbranu. Naš društveni sistem, poruke i ideje druga Tita, iznete u intervjuu našem časopisu, zadaci u danas upućenoj poruci saveznog sekretara su osnova od koje ćemo polaziti u razradi tematskih planova i sadržaja časopisa. Nastojaćemo da još više razvijamo bor-

bu mišljenja, da podstičemo stvaralačku kritičku misao, da angažujemo još širi krug saradnika, pre svega iz trupe, kako bi »Vojno delo« bilo još svestranije i kvalitetnije i pobudilo veći interes kod starešina, komandi i svih faktora društva koji se neposrednije bave poslovima odbrane i zaštite.

SAVETU I REDAKCIJI ČASOPISA »VOJNO DELO« BEOGRAD

Dragi drugovi,

Povodom 25. godišnjice časopisa »Vojno delo« upućujem najsrdačnije čestitke svim čitaocima, saradnicima, Redakciji i Savetu časopisa.

Opštevojni teorijski časopis »Vojno delo« je u proteklih 25 godina dao zapažen doprinos u razvoju vojne nauke i naše vojnoteorijske misli, posebno u razradi i tumačenju koncepcije i doktrine naše opštenarodne odbrane. Časopis je bio dosledan tumač revolucionarne misli i dela druga Tita i politike SKJ u odbrani zemlje.

Polazeći sa marksističkih osnova i potreba vojnostručne i idejne izgradnje naših starešina, časopis »Vojno delo« treba i dalje da piše o društvenim osnovama naše doktrine, društveno-političkim procesima i tendencijama u međunarodnim odnosima, karakteru i fizionomiji savremenog rata, strategiji oružane borbe, moralno-političkom faktoru, sistemu rukovođenja i komandovanja, modernizaciji oružanih snaga, nastavi i obuci i o razvoju vojne teorije stranih armija.

Boljim povezivanjem sa jedinicama i teorijskim uopštavanjem njihovih bogatih iskustava iz prakse, podsticanjem teorijskog rada i saradnje trupnih starešina, »Vojno delo« će naići na veći interes u jedinicama i komandama.

Intervju druga Tita glavnom i odgovornom uredniku daje osnov daljem sadržaju, zadacima, tematici i celokupnoj orijentaciji časopisa.

Još jednom vam čestitam praznik i želim puno uspeha na izvršavanju značajnih i odgovornih zadataka koji stoje pred vama.

SAVEZNI SEKRETAR ZA NARODNU ODBRANU
general armije
Nikola Ljubičić

Jednu od povoljnih okolnosti za dalje uređivanje časopisa i za razvoj naše vojne nauke i teorije ratne veštine predstavljaće i Zakon o vojnom školstvu u naučnoistraživačkim ustanovama JNA, koji je uveo institucije naučnih stepena i nastavničkih znanja, što će sa svoje strane podsticati naše mlađe kadrove na ozbiljnije naučne poduhvate u vidu magistarskih radova, doktorskih disertacija i habilitacionih radova pri čemu će njihovi autori normalno nastojati da se javno oglašavaju i na stranicama »Vojnog dela«. Časopis će pokazati spremnost da se kao tribina otvori svim talentima i svim vrhunskim ostvarenjima.

Svi ovi rezultati su plod onih drugova koji su kao članovi Redakcije, Saveta i uređivačkih odbora samopregorno i požrtvovano bdeli nad svakim člankom i rukopisom. On je rezultat napora autora, recenzenata i ostalih poslenika koji su radili u časopisu. Svima njima se ovom prilikom zahvaljujemo na saradnji.